

נפלו עלי מההורים חובות של מאתיים אלף ש"ח, בו בזמן שאני משלם שכירות. האם נחרץ גורלי לגלגל חובות עד סוף חיי?

מתוך הגליון

דבר המערכת

למה? ככה!

השטן ואומות העולם היו מצערין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב "זאת חוקת התורה", גזירה היא לפני ואין לך רשות להרהר אחריה.

נשאלת השאלה, איך זה עונה על השאלה. הרי השטן שואל אותם: יהודים, למה אתם שומרים שבת? למה אתם קושרים ציציות לבגדיכם וקובעים מזוזות על פתחיכם? איזה מין מנהגים משונים יש לכם? ומה התשובה? "לפיכך כתב חוקה". איך זה בדיוק עונה על השאלה?

וההסבר כה מתוק: אתה שואל למה?! התשובה היא ככה. זהו. אנחנו מקיימים מצוות, עושים מעשים ונוהגים במנהגים - כי כך נצטוינו. איננו מהרהרים אחריהם.

וזו תשובה מוחצת לכל שאלה וכל תהיה וכל אי הבנה. כי קודם כל אנו קובעים ששום דבר לא נתון למשא ומתן. קיבלנו

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

שאלה

לכבוד ראש הישיבה שליט"א

אני אברך כולל נשוי כ-30 שנים, שוכר במודיעין עילית ומשכיר בפריפריה (נשאר לי פער של 700 ש"ח לשלם). הורי מתגוררים בכרמיאל.

עברתי עם השוכרים סבל בל יתואר, שגם גזלו ממני זמן וגם יצרו מתח ודאגה תמידיים, האם אקבל את הכסף מהשוכרים או לאו, ולפעמים לא ענו לי במשך חודשים, ועוד תלאות שונות. כשקראתי את דבריו הנוקבים של ראש הישיבה בנושא המגורים בפריפריה, הגענו למסקנה ברורה, שיותר נכון לנו לעבור לדירה (זולה) משלנו ובכך נוכל לישב בשלוחה על התורה ועל העבודה.

השאלה שלי היא כזו. אשתי עובדת בעבודה, שמבירור שערךנו קשה למצוא בה משרה בפריפריה. אנו לא יכולים לחפש עבודה ולעבור ברגע שמוצאים, כי צריך להודיע למשכיר חודשים מראש. הברירה היא לעבור ולקוות לטוב. השאלה אם מעבר באופן זה נחשב כ"התאבדות" כלכלית משום ש"אין סומכין על הנס", או שזה שלא מגדרי ההשתדלות ויש להשאיר זאת להקב"ה.

תשובה - חלק ב

בפרק הקודם הבאנו את המחלוקת בין מרן רבי ישראל סלנטר זצ"ל ובין מרן החזון איש זצ"ל, האם פירושה של מידת הבטחון בה' היינו שאם ישים האדם מבטחו בה', ממילא יקבל מה' את כל מה שהוא בוטח בו, או שענין הבטחון הוא להאמין שהכל נעשה בהכרזה מאת ה', אבל אין זה חסרון במידת הבטחון שלא להיות בטוח שיהיה לו טוב.

מחלוקת זו גדולה ועמוקה, ולא כאן המקום להיכנס לנושא זה שאפשר לכתוב עליו ספר שלם. אבל גם רבי ישראל סלנטר לא אמר זאת אלא באדם הבוטח בה' בלא שום פקפוק כלל.

מעשה ידוע בענין זה מסופר, על טייח שהקשיב לאחת מדרשותיו של רבי ישראל בעניני בטחון. לאחר הדרשה ניגש אליו הטייח ושאל אותו

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל: Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ו (ניתן בעילום שם)

פניות לגמ"ח המרכזי בדוא"ל: office@hagmach.org.il או בפקס: 02-6428158

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב צבי רבינסקי, הרב ישראל גוטמן, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן, הרב יהונתן שורק

עיצוב גרפי: סטודיו ספציפ 0548-540-650 | winterntz@gmail.com | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

את התורה, והיא חוקתנו הבלעדית. חוק הוא מלשון חקיקה קבועה שלא זזים ממנה לעולם.

אמנם נכון, יש טעמים ושורשים למצוות, ויש עלינו אפילו חיוב ללמוד אותם, אולם אחרי ככלות הכל, אחרי כל הטעמים וההבנות, העיקרון נותר זהה לכל מצוות התורה: עבורנו מדובר בחוקים גמורים, בגזירות המלך עלינו. כל הטעמים שרבותינו נתנו במצוות, הם כלשונם - כדי לתת טעם במעשינו, אבל הם לא משפיעים על עצם ההחלטה אם לקיים את המצוות.

מפני שבסופו של דבר, מעצם היותנו מוגבלים בכלי עולם המעשה, אין בנו יכולת להבין באמת עד עומק טעם המצווה. הלכה פסוקה היא שאין דורשים טעמא דקרא. אפילו שלמה המלך החכם מכל האדם אמר על כך "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני". וזה לשונו הנורא של השל"ה הקדוש בפתחה לספרו 'תולדות אדם', בה מזהיר את הלומדים שלא יעלה במחשבתם שירדו לעומקי העניינים והסודות שמביא בספרים. "ודעו בני יצ"ו, שלא יעלו במחשבותיכם מה שאזכור בקונטרסים האלו מסודות המצות והתפילות שירדתי לעומק הענין כי אפילו כערך טיפה בערך ים הגדול, כי לסודות ההם אין סוף ותכלית. **אדם אם יחיה אלף שנים פעמיים, לא יעלה ויגיע לתכלית מצוה אחת עד עומקה ושורש ושורש שרשה**, כי אם רבי שמעון בן יוחאי וחביריו"

כל הבעיות והסטיות מדרך התורה במהלך הדורות, התחילו מזה שאנשים חשבו שהבינו את טעמי המצוות ועלו על ה'רציונלי' של התורה, מזה שלא הבינו כמה הם קטנים וזעירים מול חכמת התורה העמוקה והרחבה מכל קנה מידה, ומשכך החציפו ליטול חירות לעצמם לקבוע מתי מותר להם לחרוג מהחוקים עפ"ל, ואיך יוכלו 'להתאים' את התורה למציאות. אלו היו ועודם המהרסים הגדולים ביותר בכרם ישראל. הם לא ניחנו בתבלין המקדים והחשוב כל כך: צניעות והכנעה מול טעמי התורה

המשך בעמוד הבא

אם אכן נכונים הדברים. רבי ישראל אישר לו את הדבר, ואמר שהוא מקבל עליו אחריות שאם יבטח בה' שימציא לו עשרת אלפים רובל, בודאי ישיג אותם. הטייח הלך לביתו, עזב את עבודתו, ישב כל היום על ספר התהלים, וציפה תוך בטחונו בה' שיביא אליו עשרת אלפים רובל. עברו ימים ושבועות, כלתה פרוטתו האחרונה מן הכיס, לא היה לחם בבית לאשה ולטף, והוא עודנו עומד בבטחונו שהכסף יגיע לידו.

כשהרעב התחיל להציק לו ולבני ביתו, האיצה בו אשתו ללכת אל רבי ישראל ולשאל את פיו מדוע לא נתקיימה הבטחתו. רבי ישראל הקשיב במנוחה לדבריו, ואמר לו שהוא עדיין מאמין בזה באמונה שלמה, ואיננו חוזר מאחריותו, אבל אם קצרה סבלנותו לחכות, הוא מוכן לתת לו חמשת אלפים רובל תמורת עשרת האלפים המובטחים לו. הטייח שמח מאד על העסקה ומיד נאות לו. או אז פנה אליו רבי ישראל ואמר: 'חזור לך לטייחותך, אם אתה מוכן להחליף עשרת אלפי רובל בחמשת אלפים - הרי שבטחונך איננו מלא, ואם אין בטחונך מלא - ממילא לעולם לא תשיג אותם'. (תנועת המוסר ח"א עמ' 363)

אמר לו רבי ישראל שהוא מקבל עליו אחריות שאם יבטח בה' שימציא לו עשרת אלפים רובל, בודאי ישיג אותם!

מעשה הוא דוגמא לגודל הבטחון עליו דיבר רבי ישראל, וכיום מן הסתם קשה למצוא אדם שבטחונו יצוק כבטון באותה מידה עליה דיבר רבי ישראל, ואם כן, אין הרבה אנשים שיכולים להסתמך על מידת בטחונם ולמעט מחובת ההשתדלות הבסיסית. ולכן, אף על פי שרואים דברים מופלאים אצל בעלי בטחון, לא ראוי לכל אדם לנהוג בדרך זו באופן מרחיק לכת.

אלא שגם לדעת החזון איש לא נדרשת מהאדם השתדלות ללא גבול, אלא די בכך שאדם עושה השתדלות הנראית מספקת על פי דרך הטבע, ויכול הוא לסמוך על ההשגחה הפרטית שיש עליו, שתזמן לו את צרכיו.

לכן בנוגע לשאלה האם מעבר דירה למקום שאין בו עבודה מובטחת נחשב כ"התאבדות" כלכלית, צריך לבחון היטב את מצב התעסוקה באותו מקום, ובמידה והמהלך נראה הגיוני על פי דרך הטבע, כלומר לא במקרה שלבטח תישאר שם ללא כל פרנסה, אלא שהדבר אפשרי וסביר בדרך הטבע, ראוי בהחלט במקרה כזה שלא להרבות בדאגה **המשך בעמוד 4**

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספרי הח"ח

הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מח"ס 'קיצור אהבת חסד'. טל' 03-579-3051
נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו

קדימת אביו ורבו בהלוואה

- (א) אם אחד ממבקשי ההלוואה הוא אביו או רבו המובהק שרוב חכמתו ממנו - אביו ורבו קודמים לכל, ואפילו לתלמיד חכם [גם שאר הקרובים של המלווה קודמים לתמיד חכם].
- (ב) אם באו אביו ורבו ללוות ממנו - רבו קודם; ובתנאי שמלמדו בחינם, אך אם אביו משלם - אביו קודם.
- (ג) אם אביו שקול (בחכמה) כרבו - אביו קודם.

(עפ"י אהבת חסד חלק א פרק ו)

איש את רעהו

מכתבים למערכת

הפקדות לילדים יתומים, וכן ילדים לחד הוריים

שלום וברכה

אקווה שאצליח להסביר את עצמי נכון.

רציתי לבקש אם אפשר לעשות תכנית מיוחדת לקבלת הלוואות לילדים חד הוריים, כגון יתומים (נראה לי שפעם נפתחה הזדמנות כזאת) ובנים להורים גרושים.

אנו כמשפחה, יש לנו דודה שהתגרשה ו2 ילדים בגילאי עשר ללא תמיכה רחבה.

התארגנו שכל בני המשפחה יתרמו 50 שקל להוצאות חתונתם, בכדי שיהיה יותר קל לחתן אותם. אך חשבתי לעצמי, שגם אם כולם יתרמו נגיע לסכום סימלי שלא יספיק להוצאות חתונה.

הצעתי אפוא רעיון, שעם הסכום הסמלי נעשה יחידות בגמ"ח במרכזי, וכשכל ילד יהיה סכום הלוואה משמעותי, גם בשידוכים יהיה יותר קל.

התקשרתי לגמ"ח המרכזי, אבל בגלל הזמן המועט יחסית שנשאר עד החתונה, לא אישרו.

אני פונה בבקשה, האם ניתן לעשות התאמות בתרומות החודשיות, כגון תשלומים יותר גבוהים, לפי החישובים של הגמ"ח, לילדים שעברו את הגיל המתאים, כדי שבני משפחה יוכלו יותר לעזור לקרובי משפחתם החד הוריים שיקבלו יחידות הלוואה? אפילו שיידרש תשלומים חודשיים גבוהים יותר שיתרמו על ידי בני המשפחה המורחבת.

מקווה שהצלחתי להסביר את עצמי. זה יהיה חסד גדול מאד!

הרי ידוע ששוק השידוכים מאד תלוי בכסף שניתן להציע. וכך בני המשפחה המורחבת יכולים לעזור לקרובים בסכום מועט.

בברכה
ישראל שטרן

תגובה לתשובת נשיא הגמ"ח

ראיתי את דברי נשיא הגמ"ח שיש לפנות לילדים ולבקש מהם להתחיל לשלם את תשלומי הלוואות ברגע שזה מתאפשר להם ולא לאפשר להורים לטבוע בים ההחזרים והזוג חי ברווחה. הדברים אכן ראויים להתבצע.

רציתי לעורר על דבר שהוא די נפוץ לאחרונה, ולצערי אני כותב את זה מתוך כאב וניסיון אישי מר מאוד! לפעמים הילדים רואים את הנטל שעל כתפי ההורים ובשעת משבר כשאין להורים את האפשרות להמשיך ולשלם את תשלומי הלוואות הם לוקחים את החזרים על עצמם, וכתוצאה מכך קורה שהם עצמם נופלים לבור כלכלי עמוק, ובדרך כלל אין לאברך צעיר את היכולת להתמודד עם חובות גדולים. גם אם זה תוספת של עוד כמה אלפי שקלים, זה יכול להוציא אותו משלוותו, להפריע לו לשבת וללמוד רגוע בכולל, להפריע לו בתפילות ובריאת שמים, בשלוות ובריאות הגוף והנפש, בשלום בית ועוד ועוד, ויכולים להגיע עד לפשיטת רגל ולמימוש הנכס ע"י הנושים. ואז ההורים רואים ועיניהם כלות ואין להם יכולת לעזור להם, וברור שההורים היו מעדיפים בעת כזאת שכל החובות יהיו על שמם ושהילדים יהיו רגועים ושלווים.

אני לא בא לומר שלא צריך לישא בנטל ההורים, בודאי כל אחד צריך לעזור כמה שהוא יכול, אבל בדגש על כמה שהוא יכול ולא יותר מכדי מידותיו.

שאלתי גם את מו"ר הגאון ר' משה הלל הירש שליט"א עד כמה מחוייב הבן לעזור לאביו שרואה שהוא כורע תחת הנטל, והוא ענה לי בצורה ברורה: הבן יכול לקחת הלוואה על שמו רק אם הוא לוקח בחשבון שגם אם האבא לא יחזיר לו את הכסף מדי חודש הוא יוכל לשלם את התשלומים בעצמו.

אפשר לפרסם את הדברים בעילום שם.
תודה רבה

למכתבים ותגובות לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

דבר המערכת המשך מעמוד 2

העמוקים והנסתרים מעינינו. זאת חוקת התורה.

זו עצה נפלאה לקיום כל מצווה, ובמיוחד מצוות הדורות מאיתנו לתת ממה שנראה לנו שהוא שלנו. למצוות הצדקה יש הרבה הסברים הגיוניים ומתקבלים על הדעת. יש גם גויים ורחוקים שדוגלים במדיניות סוציאלית של עזרה לחלש. אבל כאשר ניגשים למצוות השם בגישה שכזו - הרי אנחנו תולים את המעשים שלנו בהבנתנו ובהגיונונו. בעוד שהסגולה הטובה ביותר לקיום מצוות החסד הוא לעשות כן כי הבורא הגדול ציווה עלינו לעשות כך. להיות רחום וחנון, כי הוא רחום וחנון, והוא ציוונו להידבק בדרכיו.

כך לא ניפול אל רשתו הפרוסה של היצר, שיוכל גם לאחר מכן לשכנע ולהציע את טענותיו למה כעת אי אפשר ולמה היום זה לא מתאים וכו'.

חברי הגמ"ח המרכזי, בעצם הצטרפותם לתכנית, משיבים את התשובה הניצחת הזו ליצר. אנחנו מחוברים לנתינה, למצוות הצדקה, כאשר ניתקנו את החשבונות והרצונות הרגועים שלנו - להתחייבות קבועה של צדקה, שהשפעתה לאין ערוך.

ודע עוד, דאפילו אם האדם רואה שלא יוכל לפעול בעצמו לחשב לשם מצוה ורצונו הוא רק לתועלת עצמו כדי שיהיה לו הצלחה בעניינו או כדי שיהיה נחשב לאיש בין האנשים, על ידי שהוא עושה צדקה וחסד - אף על פי כן אל ירפה ידיו מן המצוה מחמת זה

(אהבת חסד ח"ב פכ"ג)

מכלכל בחסד

אתם שואלים

הרב גוטמן משיב

שאלות ותשובות בנושא כלכלת הבית - בשיתוף ארגון מסילה

הרב ישראל גוטמן | מומחה לכלכלת המשפחה ומנהל מקצועי במסילה

שאלה:

למדור 'מכלכל בחסד'

ברצוני לשאול לאור מקרה אישי, האם יש סיכוי לצאת מתסבוכת של 200 אלף שקל?

ישנם הרבה אברכים צעירים שלוקחים על עצמם סכומים גדולים יותר ממה שכתבת ועומדים בזה בגבורה ובהצלחה מרובה.

הכל עניין של החלטה!

אני בטוח שתדבר קצת עם חברים בסביבתך ותגלה עוד הרבה אנשים שעשו את זה ולא קרה להם כלום, ולהפך - הם רק גדלו מהנסיון הזה.

בחלק המעשי איך עושים את זה?

ראשית כדאי לראות איך פורסים את ההלוואות בצורה כזו שתוכל לעמוד בהם בכל חודש.

צריך לראות את התמונה במלואה ולחשוב על פתרונות שלפעמים הם יצירתיים, איך לסדר את החובות בצורה כזו שלא יפריעו למהלך החיים ותוכל לחיות איתם ואף לרכוש לעצמך דירה נאה. ויש הרבה מאוד רעיונות ופתרונות גם להגדלת הכנסות באופן שרק יעצים אותך לגדול בתורה, כל אחד לפי כישוריו, יכולותיו, מצב משפחתו, רקע מהעבר ועוד ועוד.

הרבה מאוד מההחלטות טמונות בחשיבה שלנו. אם החוב הזה היה יעד למשהו שנותן לך הרבה סיפוק, אני בטוח שהיה קל יותר להגיע לפתרונות.

כדאי להיוועץ עם אדם המכירך באופן אישי ומכיר את כשרונותיך ויכולותיך, ובעז"ה תראה שעם קצת מאמץ ואמונה אפשר לא רק לצאת מהתסבוכת אלא אף לגדול ולהתעצם יותר מכפי שהיית לפני כן.

בהצלחה עצומה !!

לשאלות למדור לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

תשובה:

על החלק ההשקפתי התורני של שאלתך בנושא מידת הבטחון, כבר הרחיב בסמוך ראש הישיבה שליט"א במדורו הנפלא "תורת חסד", ובו ביאר את גדרי מצוות הבטחון, האם צריך להיות בטוח שיהיה לי טוב, או שצריך להאמין שה' מנהל את העולם לפרטיו. כך או כך, בודאי שמבחינה זו, התשובה לשאלתך אם יש סיכוי לצאת מתסבוכת היא שהכל ביד ה' ואם כך בוודאי שיש סיכוי ומצוה להאמין ולקוות תמיד לישועה.

מעבר לכך, אדם לעיתים חורף את מעשיו ובחירותיו באמונות ובמחשבות שלו. כלומר, אדם שמחליט מראש שאין לו סיכוי, מחמת הייאוש הוא באמת לא מתאמץ מספיק.

כשתבין שהקב"ה נתן לך את הנסיון הזה שע"י כך תזכה במצוות עזרה להורים, תוכל להתעודד ולקחת את זה כפרוייקט חיים לתקופה הקרובה, ובעז"ה תראה ותחוש בסייעתא דשמיא עצומה לעמוד בעול.

אני בטוח שהקב"ה לא שם עליך ח"ו 'איקס' ואמר: א"א לעזר לו. ברור שיש פתרונות ואפשר לצאת מזה.

תורת חסד המשך מעמוד 2

מעבר לנצרך, וככל שישנה היתכנות למציאת עבודה ראויה באותו אזור, ומאידך מעבר הדירה יביא רוגע למשפחה - אפשר בהחלט לסמוך על ההשגחה הפרטית ולעבור דירה, ולהיאזר בסבלנות הנדרשת עד שכל הצרכים יעמדו על מקומם.

בד בבד ראוי לגשת לרב שמכיר אישית את השואל, כדי לברר אתו יחד האם יש חשש שהמעבר יביא אותו למצבי לחץ גדולים עד שיצא שכרו בהפסדו, והאם מידת הבטחון של השואל מתאימה לתקופה כזו. כי פריקת עול ההשתדלות על סמך בטחון דמיוני - אינה בטחון אלא הוללות.